

POSTANOWIENIE

Dnia 23 stycznia 2014 roku

Sąd Rejonowy w Białymstoku, Wydział II Cywilny

w składzie:

Przewodnicząca - Sędzia Jolanta Klimowicz-Popławska

P. M. F.

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 16 stycznia 2014 roku w B.

sprawy z wniosku Z. W.

z udziałem H. W., K. W. (1), A. W. (1), P. Ł., A. Ł., K. W. (2), M. R., M. W. (1)

o stwierdzenie nabycia spadku po J. W., A. W. (2), M. W. (2) i S. W.

postanawia:

I. Stwierdzić, że spadek po **J. W.** c. F. i K.,

zmarłej dnia 20 listopada 1999 roku w B.,

ostatnio stale zamieszkałej w B. I 2, gmina J.,

na podstawie ustawy nabyli:

- mąż A. W. (2) s. J. i S. (obecnie nieżyjący) w 4/16 części,
- syn M. W. (2) s. A. i J. (obecnie nieżyjący) w 3/16 częściach,
- syn S. W. s. A. i J. (obecnie nieżyjący) w 3/16 częściach,
- córka P. Ł. c. A. i J. w 3/16 częściach,
- córka A. Ł. c. A. i J. w 3/16 częściach
- w tym gospodarstwo rolne wchodzące w skład spadku.

II. Stwierdzić, że spadek po **A. W. (2)** s. J. i S.,

zmarłym dnia 2 lipca 2001 roku w C. (USA),

ostatnio stale zamieszkałym w C. (...)F. I.. (...),

na podstawie testamentu z dnia 26 sierpnia 1993 roku nabyli:

- syn M. W. (2) s. A. i J. (obecnie nieżyjący) w 1/4 części,
- syn S. W. s. A. i J. (obecnie nieżyjący) w 1/4 części,
- córka P. Ł. c. A. i J. w 1/4 części,

- córka A. Ł. c. A. i J. w 1/4 części.

III. Stwierdzić, że spadek po **M. W. (2)** s. A. i J.,

zmarłym dnia 23 czerwca 2003 roku w B.,

ostatnio stale zamieszkałym w B. I 25, gmina J.,

na podstawie ustawy nabyli:

- żona H. W. c. B. i A. w 1/4 części,

- syn K. W. (1) s. M. i H. w 1/4 części,

- syn Z. W. s. M. i H. w 1/4 części,

- córka A. W. (1) c. M. i H. w 1/4 części.

IV. Stwierdzić, że spadek po **S. W.** s. A. i J.,

zmarłym dnia 10 stycznia 2006 roku w M.,

ostatnio stale zamieszkałym w B. I 25, gmina J.,

na podstawie ustawy nabyli:

- żona K. W. (2) c. M. i A. w 1/3 części,

- syn M. W. (1) s. S. i K. w 1/3 części,

- córka M. R. c. S. i K. w 1/3 części.

V. Przyznać adwokatowi M. Z. wynagrodzenie w kwocie 442,80 złotych, w tym podatek VAT – 82,80 złotych, ze Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w Białymstoku tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej uczestniczce postępowania P. Ł. z urzędu.

VI. Stwierdzić, że zainteresowani ponoszą we własnym zakresie koszty

postępowania związane ze swoim udziałem w sprawie.

Sygn. akt II Ns 2797/13

UZASADNIENIE

Wnioskodawca Z. W. wniósł o stwierdzenie nabycia spadku po J. W., A. W. (2), M. W. (2) oraz S. W., na mocy ustawy po wszystkich spadkodawcach. Domagał się rozstrzygnięcia o kosztach postępowania według norm przepisanych.

Uczestnicy postępowania H. W., A. W. (1), K. W. (2), M. W. (1), M. R. przychyliłi się do wniosku (k. 68 verte).

Po ostatecznym sprecyzowaniu stanowiska do wniosku przychylił się też ustanowiony z urzędu pełnomocnik P. Ł. wnosząc o zasądzenie kosztów pomocy prawnej ustanowionej z urzędu, które nie zostały opłacone ani w całości, ani w części (k. 97).

Uczestniczka postępowania A. Ł. przychyliła się do wniosku, z tym że wniosła o stwierdzenie nabycia spadku po A. W. (2) na podstawie testamentu z dnia 26 sierpnia 1993 roku (k. 97).

Uczestnik postępowania K. W. (1) nie zajął stanowiska w sprawie.

Sąd ustalił, co następuje:

J. W. (z domu K.) córka F. i K. zmarła dnia 20 listopada 1999 roku w B.. Ostatnio stale zamieszkiwała w B. I 2 (odpis skrócony aktu zgonu wydany przez Urząd stanu Cywilnego w J. N. (...) – k. 6). W dacie śmierci była zamężna z A. W. (2) (odpis skrócony aktu małżeństwa wydany przez Urząd Stanu Cywilnego N.. (...) – k. 20). Spadkodawczyni pozostawiła czworo dzieci: córkę P. Ł. (odpis skrócony aktu małżeństwa wydany przez Urząd Stanu Cywilnego w J. N.. (...) – k. 86), córkę A. Ł. (odpis skrócony aktu małżeństwa wydany przez Urząd Stanu Cywilnego w J. N.. (...) – k. 21), syna M. W. (2), który zmarł dnia 23 czerwca 2003 roku (odpis skrócony aktu zgonu wydany przez Urząd Stanu Cywilnego w J. N.. (...) – k. 8), syna S. W., który zmarł dnia 10 stycznia 2006 roku (odpis skrócony aktu zgonu wydany przez Urząd Stanu Cywilnego w M. N.. (...) – k. 9). Innych dzieci nie posiadała, w tym pozamażeńskich, ani przysposobionych.

J. W. nie sporządziła testamentu, a w skład spadku po niej wchodzi udział w 1/2 części we własności gospodarstwa rolnego położonego w B. o powierzchni 7 ha, które stanowiło przedmiot wspólności ustawowej małżeńskiej z jej mężem A. W. (2).

Uprawnienia do dziedziczenia wchodzącego w skład spadku gospodarstwa rolnego posiadali mąż spadkodawczyni A. W. (2) oraz jej dzieci: córka P. Ł., córka A. Ł., syn M. W. (2) i syn S. W..

A. W. (2) syn J. i S. zmarł dnia 2 lipca 2001 roku w C.. Ostatnio stale zamieszkiwał w C.. W dacie śmierci był wdowcem (odpis skrócony aktu zgonu wydany przez Urząd stanu Cywilnego w J. N.. (...) - k. 7). Spadkodawca pozostawił czworo dzieci: córkę P. Ł. (odpis skrócony aktu małżeństwa wydany przez Urząd Stanu Cywilnego w J. N.. (...) – k. 86), córkę A. Ł. (odpis skrócony aktu małżeństwa wydany przez Urząd Stanu Cywilnego w J. N.. (...) – k. 21), syna M. W. (2), który zmarł dnia 23 czerwca 2003 roku (odpis skrócony aktu zgonu wydany przez Urząd Stanu Cywilnego w J. N.. (...) – k. 8), syna S. W., który zmarł dnia 10 stycznia 2006 roku (odpis skrócony aktu zgonu wydany przez Urząd Stanu Cywilnego w M. N.. (...) – k. 9). Innych dzieci nie posiadał, w tym pozamażeńskich, ani przysposobionych.

A. W. (2) przed śmiercią, w dniu 26 sierpnia 1993 roku, sporządził testament przed dwoma świadkami, zgodnie z prawem obowiązującym w stanie(...) w USA (testament i jego tłumaczenie – k. 27 i 31-33). Mocą wskazanego testamentu spadkodawca powołał do całości spadku w równych częściach żonę J. W. i dzieci: S. W., P. Ł., A. Ł. i M. W. (2), a w razie gdyby J. W. zmarła wcześniej niż on, do udziału, który przypadłby J. W. powołał w równych częściach swoje dzieci: S. W., P. Ł., A. L. i M. W. (2). W razie gdyby którekolwiek z dzieci zmarło przed nim, wg. treści testamentu, jego/jej dzieci obejmą w równych częściach udział, który otrzymałby ich rodzic, gdyby nie zmarł przed spadkodawcą. Testament ten został otwarty i ogłoszony na rozprawie w dniu 18 listopada 2013 roku (k. 69, 67 – protokół).

Powyższy testament został sporządzony przez A. W. (2) dobrowolnie, spadkodawca w dacie sporządzenia testamentu miał zachowaną zdolność do świadomego i swobodnego podjęcia decyzji i wyrażania swojej woli. W skład spadku po w/ wchodzi udział w gospodarstwie rolnym położonym w B. oraz oszczędności (wyjaśnienia uczestniczki postępowania P. Ł., wnioskodawcy i pozostałych uczestników postępowania z rozprawy w dniu 18 listopada 2013 roku – k. 69).

M. W. (2), syn A. i J., zmarł dnia 23 czerwca 2003 roku w B.. Ostatnio stale zamieszkiwał w B. (odpis skrócony aktu zgonu sporządzony w Urzędzie Stanu Cywilnego w J. N.. (...) – k. 8). W dacie śmierci był żonaty z H. W. (odpis skrócony aktu małżeństwa sporządzony w J. N.. (...) – k. 18). Pozostawił troje dzieci: córkę A. W. (1) (odpis skrócony aktu urodzenia sporządzony w Urzędzie Stanu Cywilnego w M. N.. (...) – k. 15), syna Z. W. (odpis skrócony aktu urodzenia sporządzony w Urzędzie Stanu Cywilnego w M. N.. (...) – k. 17) i syna K. W. (1) (odpis skrócony aktu urodzenia sporządzony w Urzędzie Stanu Cywilnego w B. N.. (...) – k. 16). Innych dzieci nie posiadał, w tym pozamażeńskich, ani przysposobionych. M. W. (2) nie sporządził testamentu.

S. W. syn A. i J. zmarł dnia 10 stycznia 2006 roku w M.. Ostatnio stale zamieszkiwał w B. (odpis skrócony aktu zgonu wydany przez Urząd Stanu Cywilnego w J. N.. (...) – k. 8). W dacie śmierci był żonaty z K. W. (2) (odpis skrócony

aktu małżeństwa wydany przez Urząd Stanu Cywilnego w J. N.. (...) – k. 99). Spadkodawca pozostawił dwoje dzieci: syna M. W. (1) (odpis skrócony aktu urodzenia wydany przez Urząd Stanu Cywilnego w S. N.. (...) – k. 13) i córkę M. R. (odpis skrócony aktu małżeństwa wydany przez Urząd Stanu Cywilnego w J. N.. (...) – k. 19). Innych dzieci nie posiadał, w tym pozamałżeńskich, ani przysposobionych. M. W. (2) nie sporządził testamentu.

Po zmarłych J. W., A. W. (2), M. W. (2), S. W. nikt nie odrzucił spadku, nie zrzekł się dziedziczenia oraz nie został uznany za niegodnego dziedziczenia. Jest to pierwsza sprawa o stwierdzenie nabycia spadku po w/w spadkodawcach.

Powyższe Sąd ustalił na podstawie materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie, a mianowicie w oparciu o wskazane wyżej odpisy aktów stanu cywilnego oraz zapewnienia spadkowe złożone przez P. Ł. (k. 68 verte -69), H. W. (k. 69) i K. W. (2) (k. 69 verte).

Sąd zważył, co następuje:

Zgodnie z treścią art. 924 k.c. spadek otwiera się z chwilą śmierci spadkodawcy. Natomiast w myśl przepisu art. 925 k.c. spadkobierca nabywa spadek z chwilą otwarcia spadku.

Stosownie do treści przepisu art. 926 k.c. powołanie do spadku wynika z ustawy albo z testamentu (§ 1). Dziedziczenie ustawowe co do całości spadku następuje wtedy, gdy spadkodawca nie powołał spadkobiercy albo gdy żadna z osób, które powołał nie chce lub nie może być spadkobiercą (§ 2). Powyższe oznacza, że dziedziczenie ustawowe ma charakter subsydiarny, znajduje zastosowanie, gdy nie powołano spadkobiercy testamentowego albo powołany spadkobierca nie może lub nie chce dziedziczyć. Mianowicie, jeżeli spadkodawca nie pozostawił testamentu, to dopiero wówczas przepisy kodeksu cywilnego stanowią w swej treści, kto i z jakim udziałem dziedziczy spadek po osobie zmarłej. Natomiast, jeżeli spadkodawca pozostawił testament, rzeczą Sądu prowadzącego postępowanie o stwierdzenie nabycia spadku jest ocena ważności testamentu wobec treści przepisów kodeksu cywilnego.

Z uwagi na to, że spadkodawcy J. W., M. W. (2) i S. W. nie pozostawili testamentu, znajduje wobec zastosowanie dziedziczenie ustawowe.

Zgodnie z treścią art. 931 k.c. w pierwszej kolejności powołane są z ustawy do spadku dzieci spadkodawcy oraz jego małżonek; dziedziczą oni w częściach równych. Jednakże część przypadająca małżonkowi nie może być mniejsza niż jedna czwarta części (§ 1).

Biorąc pod uwagę dyspozycję powołanego przepisu należy stwierdzić, że spadek po J. W. nabyli: mąż A. W. (2) w 4/16 części, syn M. W. (2) w 3/16 części, syn S. W. w 3/16 części, córka P. Ł. w 3/16 części oraz córka A. Ł. w 3/16 części, o czym Sąd orzekł w pkt I orzeczenia.

W sprawie bezsporne było, że w skład spadku po J. W. wchodzi udział w 1/2 części we własności gospodarstwa rolnego położonego w B. o powierzchni 7 ha. Wobec tego, że w dacie otwarcia spadku po J. W. istniały ograniczenia związane z nabywaniem gospodarstw rolnych przez spadkobranie, sąd wydając postanowienie o nabyciu spadku, obowiązany był je uwzględnić (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 sierpnia 2009 r., IV CSK 146/09, Wspólnota 2009, nr (...), s. 29). W przedmiocie ustalenia kręgu spadkobierców ustawowych i ich kwalifikacji do dziedziczenia z ustawy gospodarstwa rolnego istotne znaczenie miały przepisy art. 1058 kc, 1059k.c. i następne w brzmieniu na datę otwarcia spadku tj. w tym wypadku na dzień 20 listopada 1999 roku.

Zgodnie z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 31 stycznia 2001 r. przepisy te zostały uznane za niezgodne z Konstytucją RP, ale tylko w zakresie odnoszącym się do spadków otwartych od dnia 14 lutego 2001 roku, stąd też - jeżeli chodzi o spadki otwarte do tej daty - sąd spadku zobowiązany jest stwierdzając nabycie spadku, orzec przy tym o gospodarstwie rolnym (J.S. P., Prawo spadkowe, s. 89) (Andrzej Kidyba (red.), Elżbieta Niezbecka, Komentarz do art. 1058 k.c. i 1059 k.c., LEX 2012).

Zgodnie z art. 1058 k.c. (w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 28.07.1990 roku o zmianie ustawy - Kodeks cywilny - Dz. U. z 1990 roku, Nr 55, poz. 321), przepisy szczególne o dziedziczeniu gospodarstw rolnych z ustawy stosuje się do gospodarstw rolnych o powierzchni przekraczającej 1 ha gruntów rolnych.

Stosownie do treści przepisu art. 1059 k.c. spadkobiercy dziedziczą z ustawy gospodarstwo rolne, jeżeli w chwili otwarcia spadku:

- 1) stale pracują bezpośrednio przy produkcji rolnej albo
- 2) mają przygotowanie zawodowe do prowadzenia produkcji rolnej, albo
- 3) są małoletni bądź też pobierają naukę zawodu lub uczęszczają do szkół, albo
- 4) są trwale niezdolni do pracy.

W myśl przepisu § 3 ust. 1 pkt. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 12 grudnia 1990 roku w sprawie warunków dziedziczenia ustawowego gospodarstw rolnych (Dz. U. z 1990 roku, Nr 89, poz. 519), spadkobierców gospodarstwa rolnego uważa się za trwale niezdolnych do pracy, jeżeli osiągnęli wiek - kobiety 60 lat, a mężczyźni 65 lat i nie wykonują stałej pracy, która stanowiłaby dla nich główne źródło utrzymania. Należy stwierdzić, że powyższy warunek spełnił mąż spadkodawczyni A. W. (2) urodzony w dniu (...), który w dacie otwarcia spadku miał 76 lat.

Ponadto stosownie do § 1 powołanego rozporządzenia spadkobierca ma przygotowanie zawodowe do prowadzenia produkcji rolnej, uprawniającego do dziedziczenia z ustawy gospodarstwa rolnego, jeżeli:

- 1) ukończył zasadniczą lub średnią szkołę rolniczą albo szkołę ekonomiczną o specjalności przydatnej do prowadzenia produkcji rolnej,
- 2) ukończył szkołę wyższą o kierunku rolniczym lub ekonomicznym, jeżeli kierunek ukończonych studiów daje przygotowanie do prowadzenia produkcji rolnej,
- 3) uzyskał przygotowanie zawodowe do pracy w rolnictwie w drodze doskonalenia zawodowego prowadzonego przez uprawnione do tego zakłady pracy, jednostki organizacyjne i inne osoby prawne lub fizyczne,
- 4) wykaże się stałą pracą w gospodarstwie rolnym bezpośrednio przy produkcji rolnej przez okres co najmniej roku.

W orzecznictwie utrwalony jest pogląd, zgodnie z którym spadkobierca urodzony i wychowany w rodzinnym gospodarstwie rolnym, wykonujący w nim przez wiele lat wraz z pozostałymi członkami rodziny prace przy produkcji rolnej i w obejściu gospodarskim, ma umiejętności praktyczne potrzebne do prowadzenia gospodarstwa rolnego i na mocy art. 1059 pkt 2 k.c. w związku z § 1 pkt 4 rozporządzenia Rady Ministrów z 1990 r. w sprawie warunków dziedziczenia ustawowego gospodarstwa rolnego (Dz. U. Nr 89, poz. 519 ze zm.), posiada kwalifikacje do dziedziczenia takiego gospodarstwa także wówczas, gdy pracował również poza rolnictwem, wyprowadził się z gospodarstwa i w chwili otwarcia spadku nie pracował już w żadnym gospodarstwie rolnym (por. postanowienie SN z dnia 4 października 2002 roku, III CKN 135/01, Lex 57229).

Jak wynika ze zgodnych oświadczeń uczestniczki postępowania P. Ł., wnioskodawcy i pozostałych uczestników postępowania złożonych na rozprawie w dniu 18 listopada 2013 roku, wszystkie dzieci spadkodawczyni pracowały na gospodarstwie rolnym prowadzonym przez ich rodziców J. W. i A. W. (2) przynajmniej przez rok (k. 68 verte).

W tym stanie rzeczy należało stwierdzić, iż wszyscy spadkobiercy ustawowi posiadają uprawnienia do dziedziczenia gospodarstwa rolnego wchodzącego w skład spadku po J. W., o czym Sąd orzekł w punkcie I postanowienia.

Jeżeli chodzi o prawa do spadku po M. W. (2), to w oparciu o zgromadzony materiał dowodowy, należy stwierdzić, że nabyli je zgodnie z dyspozycją przepisu art. 931 § 1 k.c. żona H. W. w 1/4 części, syn K. W. (1) w 1/4 części, syn Z. W. w 1/4 części i córka A. W. (1) w 1/4 części (punkt III postanowienia).

Co do dziedziczenia po S. W., to z mocy powołanego przepisu należy stwierdzić, że spadek po nim nabyli: żona K. W. (2) w 1/3 części, córka M. R. w 1/3 części i syn M. W. (1) w 1/3 części (punkt IV postanowienia).

Odnosząc się do wniosku w zakresie dziedziczenia po zmarłym A. W. (2), w pierwszej kolejności należy stwierdzić, że na podstawie art. 1110² kpc sądowi prowadzącemu przedmiotową sprawę przysługiwała jurysdykcja do rozpoznania niniejszej sprawy.

Zgodnie z powołanym przepisem wyłączna jurysdykcja przysługuje sądowi polskiemu w sprawach spadkowych w zakresie, w jakim wydane rozstrzygnięcie dotyczy nieruchomości położonej w Polsce. W sprawie bezsporne było, że w skład spadku po A. W. (2) wchodzi udział we własności gospodarstwa rolnego położonego w B. o powierzchni 7 ha, które to gospodarstwo stanowiło przedmiot wspólności ustawowej małżeńskiej z żoną spadkodawcy J. W.. Wobec tego, że w skład spadku po A. wróbel nie wchodziły nieruchomości położone poza granicami RP, a jedynie oszczędności w walucie obcej, na co wskazują zgodne oświadczenia zainteresowanych (k. 69), sąd polski był wyłącznie właściwy do stwierdzenia nabycia całego spadku, jaki pozostawił A. W. (2).

W odniesieniu do wniosku dotyczącego dziedziczenia po A. W. (2), należy wskazać, że uzasadnione jest stwierdzenie nabycia spadku po w/w na podstawie testamentu z dnia 26 sierpnia 1993 roku. Wymaga podkreślenia, że o ile wnioskodawca nie dysponował oryginałem powyższego testamentu, to na żądanie Sądu oryginał dokumentu został złożony przez uczestniczkę postępowania P. Ł. w dniu 1 sierpnia 2013 roku wraz z tłumaczeniem sporządzonym przez tłumacza przysięgłego języka angielskiego (k. 27, 31-33). Powyższy testament został otwarty i ogłoszony na rozprawie w dniu 18 listopada 2013 roku (k. 69, 67 – protokół).

Jak wynika z treści art. 926 § 2 kc dziedziczenie ustawowe jest wyłączone, jeżeli spadkodawca sporządził przed śmiercią testament w formie pozwalającej uznać takie rozporządzenie na wypadek śmierci za ważne.

Analizując kwestię skuteczności powyższego testamentu, który został sporządzony w USA należy zaznaczyć, że w dacie jego sporządzenia, aktem prawnym obowiązującym w zakresie tzw. międzynarodowych norm kolizyjnych była ustawa z dnia 12 listopada 1965 roku Prawo prywatne międzynarodowe (Dz. U. Nr 46, poz. 290 z późn. zm.), która została uchylona przepisem art. 80 ustawy z dnia 04 lutego 2011 r. Prawo prywatne międzynarodowe (Dz. U. Nr 80, poz. 432).

Przepis art. 35 ustawy z dnia 12 listopada 1965 roku Prawo prywatne międzynarodowe (obowiązującej w dacie sporządzenia testamentu przez A. W. (2)) stanowił, że: „o ważności testamentu i innych czynności prawnych na wypadek śmierci rozstrzyga prawo ojczyzne spadkodawcy z chwili dokonywania tych czynności. Wystarczy jednak zachowanie formy przewidzianej przez prawo państwa, w którym czynność zostaje dokonana”. Mimo wskazanego brzmienia przepisu, w orzecznictwie Sądu Najwyższego prezentowany jest pogląd, do którego Sąd rozpoznający niniejszą sprawę się przychylił, a zgodnie z którym, to nie przepis art. 35 prawa prywatnego międzynarodowego określa prawo właściwe dla oceny formy testamentu, lecz przepisy Konwencji dotyczącej kolizji praw w przedmiocie formy rozporządzeń testamentowych, sporządzonej w H. dnia 5 października 1961 roku (Dz. U. z 1969 r. Nr 34, poz. 284). Powyższe stanowisko uzasadnia fakt przystąpienia Polski do powyższej Konwencji w 1969 roku (por. postanowienie SN z dnia 26 września 2001 roku, sygn. akt IV CKN 468/00 – LEX NR 52797; uchwała SN z dnia 31 maja 1975 r., sygn. III CZP 78/75 – OSNCP 1976, Nr 2, poz. 33). Wymaga też zaznaczenia, że aktualnie obowiązujący w tej kwestii przepis art. 66 ust. 1 ustawy z dnia 4 lutego 2011 roku Prawo prywatne międzynarodowe (Dz. U. z 2011 roku, Nr 80, poz. 432) nawiązuje do regulacji zawartych w Konwencji Haskiej, stanowi bowiem: „Prawo właściwe dla formy testamentu i jego odwołania określa Konwencja dotycząca kolizji praw w przedmiocie formy rozporządzeń testamentowych, sporządzona w H. dnia 05 października 1961 r. (Dz. U. z 1969 r. Nr 34, poz. 284)”.

Stosownie do treści art. 1a powołanej Konwencji, rozporządzenie testamentowe jest ważne pod względem formy, wówczas, gdy forma ta jest zgodna z prawem wewnętrznym miejsca, w którym spadkodawca dokonał rozporządzenia. Celem zbadania tej okoliczności Sąd zwrócił się do Ministra Sprawiedliwości - Departamentu Współpracy Międzynarodowej i Prawa Europejskiego Ministerstwa Sprawiedliwości Rzeczypospolitej Polskiej o nadesłanie wyciągu z przepisów stanowych Illinois (USA) w zakresie formy testamentu obowiązujących w dacie sporządzenia testamentu przez spadkodawcę A. W. (2) (k. 36). Z nadesłanych przepisów ((...) (755 (...) 5/) P. A. of 1975. (...). 4-1 do 4-5) wynika, że dla zachowania należytej formy testament musi być sporządzony na piśmie, podpisany przez spadkodawcę lub na jego życzenie i w jego obecności przez inną osobę, oraz poświadczony w obecności spadkodawcy przez dwóch wiarygodnych świadków (§ 4.3.- k. 46).

W ocenie Sądu wskazane wymogi formalne przewidziane przez przepisy prawa amerykańskiego spełnia złożony do akt sprawy testament spadkodawcy A. W. (2). Jak bowiem wynika z treści testamentu z dnia 26 sierpnia 1993 roku, A. W. (2) sporządził testament przed dwoma świadkami, treść rozporządzenia została utrwalona w formie pisemnej, a pod treścią testamentu złożyli podpisy: spadkodawca A. W. (2), świadkowie B. L. i E. K. oraz T. S. K. notariusz w Stanie(...).

Należy też stwierdzić, że w sprawie nie ustalono żadnych okoliczności wskazujących na nieważność testamentu w rozumieniu art. 945 k.c. Zainteresowani zgodnie wskazali, że nie posiadają wiedzy co do tego by testament został sporządzony w warunkach przymusu lub pod wpływem groźby. Oświadczyli też, że nie są im znane okoliczności świadczące o tym, że A. W. (2) w dacie sporządzenia testamentu znajdował się w stanie wyłączającym świadome lub swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli, podali bowiem, że w tym czasie spadkodawca logicznie rozumował, był z nim zachowany kontakt, miał zachowaną pełną świadomość (k. 69).

W świetle powyższego zasadne było stwierdzenie nabycia spadku po A. W. (2) w oparciu o powyższy testament. Należy zauważyć, że treść rozporządzenia na wypadek śmierci nie pozostawia wątpliwości co do ostatniej woli spadkodawcy, który do całości spadku powołał w równych częściach: żonę J. W., dzieci S. W., P. Ł., A. Ł. i M. W. (2), a na wypadek gdyby J. W. zmarła wcześniej niż spadkodawca, jej udział miałby przypaść w/w dzieciom w równych częściach, natomiast gdyby któreś z dzieci zmarło wcześniej niż spadkodawca, to jego udział miałby przypaść jego dzieciom. W powyższym rozporządzeniu znajduje zatem zastosowanie instytucja podstawienia przewidziana w przepisie art. 963 k.c., zgodnie z którą możliwe jest powołanie spadkobiercy testamentowego na wypadek, gdyby inna osoba powołana jako spadkobierca testamentowy nie mógł lub nie chciał być spadkobiercą. Z uwagi na to, że J. W. nie dożyła otwarcia spadku po A. W. (2), a jego dzieci żyły w tej dacie oraz wyraziły zgodę na dziedziczenie na podstawie powyższego testamentu (w odniesieniu do nieżyjących obecnie M. W. (2) i S. W. takie oświadczenie złożyli ich spadkobiercy – k. 69), należało stwierdzić, że prawa do spadku po A. W. (2) na podstawie testamentu z dnia 26 sierpnia 1993 roku nabyli: syn S. W., syn M. W. (2), córka P. Ł. i córka A. Ł. w równych częściach, tj. po 1/4 części każdy (punkt II postanowienia).

Z uwagi na to, że uczestniczka postępowania P. Ł. była reprezentowana przez adwokata ustanowionego z urzędu, a koszty pomocy prawnej nie zostały pokryte w całości, ani w części, na podstawie § 19, § 2 ust. 1 i ust. 3, § 3, § 8 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. z 2013 roku, poz. 461), Sąd przyznał ze Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Białymstoku adwokatowi M. Z. wynagrodzenie w kwocie 360 złotych powiększone o podatek VAT w kwocie 82,80 złotych tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu uczestniczce postępowania P. Ł..

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 520 § 1 k.p.c., stwierdzając, że zainteresowani ponoszą koszty postępowania związane ze swoim udziałem w sprawie.